

Energijos tiekimo saugumo deklaracija

2015 m. sausio 14 d., Ryga

Mes, už trijų Baltijos valstybių – Lietuvos, Latvijos ir Estijos – energetikos politiką atsakingi ministrai, drauge pareiškiame, kad:

Puoselėjame tas pačias vertybes ir esame tvirtai pasiryžę tobulinti sprendimus, kuriais didinamas mūsų regiono energetinis saugumas.

Palankiai vertiname Europos Komisijos komunikatą dėl Europos energetinio saugumo strategijos ir dėsime visas pastangas, kad ją įgyvendintume, ypač užtikrintume, kad laiku būtų užbaigti pagrindiniai tiekimo saugumą užtikrinančios infrastruktūros projektai.

Esame pasiryžę stiprinti Baltijos valstybių regioninį bendradarbiavimą ir užtikrinti, kad pakankamomis jungtimis, Baltijos valstybių ir kontinentinės Europos tinklų sinchronizavimu, Baltijos valstybių balansavimo susitarimais, pajėgumų mechanizmais ir rinkos integracija būtų didinamas energetinis saugumas, kartu užtikrinama tinkama pusiausvyra tarp kainų ir bendros šių priemonių duodamos naudos.

Esame pasiryžę plėtoti liberalias, skaidrias, konkurencingas ir visapusiškai veikiančias regionines dujų ir elektros rinkas. Atsižvelgdami į 2014 m. spalio mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadas, visas pastangas sutelksime tam, kad Europos Sąjungoje sukurtume visapusiškai veikiančią ir sujungtą energijos vidaus rinką.

Baltijos valstybių ir kontinentinės Europos tinklų sinchronizavimas yra itin svarbi elektros sektoriaus energetinio saugumo didinimo sąlyga. Manome, jog Europos Sąjungos teritorijoje svarbu sukurti reikiamą strateginę infrastruktūrą, todėl sinchronizavimas sukuriant tiesiogines jungtis tarp Lietuvos ir Lenkijos yra būtinas. Tai pripažinta ir bendrame mūsų ministrų pirmininkų pareiškime, kuris buvo priimtas per 2014 m. gruodžio 5 d. Taline vykusį susitikimą.

Dėl specifinio projekto pobūdžio jo poveikis yra platus ir jaučiamas ne tik už Baltijos valstybių, bet ir už Europos Sąjungos ribų. Todėl tam prireiks specifinių pastangų, reikės įtraukti visas susijusias šalis. Europos Komisijos parama ir intensyvus bendradarbiavimas su Lenkija bus ypač svarbūs.

Siekdami užtikrinti, kad tolesni Baltijos valstybių ir kontinentinės Europos tinklų sinchronizavimo procesai vyktų darniai ir laiku, ir remdamiesi Baltijos valstybių perdavimo sistemų operatorių drauge parengtu planu stengsimės per 2015 m. pirmąjį pusmetį suderinti veiksmų planą ir pradėti jį įgyvendinti; jame pabrėšime svarbiausius neišspręstus klausimus dėl tolesnių būtinų politinių, finansinių ir su trečiosiomis šalimis susijusių susitarimų.

Atsižvelgiant į Baltijos valstybių ministrų pirmininkų sprendimus dėl efektyviai veikiančios regioninės dujų rinkos sukūrimo, kurie buvo priimti per 2014 m. gruodžio 5 d. Taline vykusį

susitikimą, bus sudaryta Regioninė dujų rinkos koordinavimo grupė (iš ministerijų, reguliavimo institucijų ir operatorių atstovų), kurios vienas pagrindinių įgaliojimų bus parengti regioninės dujų rinkos plėtros veiksmų planą ir, prireikus, papildyti visoje Europoje vykdomą Europos Sąjungos dujų vidaus rinkos plėtros procesą (Madrido forumo, Europos dujų perdavimo sistemos operatorių tinklo (angl. ENTSO-G), Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (angl. ACER) darbą), įskaitant numatomas Dujų tikslinio modelio modifikacijas ir saugaus bei efektyvaus tiekimo vartotojams užtikrinimą. Prie Regioninės dujų rinkos koordinavimo grupės bus kviečiami prisijungti Suomijos suinteresuotųjų subjektų atstovai.

Palankiai vertiname Europos Komisijos priimtą komunikatą dėl Europos dujų sistemos atsparumo trumpuoju laikotarpiu ir esame visapusiškai pasiryžę plėtoti 2014–2015 m. žiemos ir vėlesniems laikotarpiais skirtas energetinio saugumo priemones.

Sistemiškiau ir reguliariau remiame intensyvesnį regioninį bendradarbiavimą rizikos vertinimo ir pasirengimo ekstremaliesiems atvejams srityse ir esame pasiryžę parengti atnaujintą regioninį Prevencinį veiksmų planą ir Veiksmų ekstremaliaisiais atvejais planą. Vadovaudamiesi solidarumo principais glaudžiai bendradarbiaujame, siekdami įdiegti reagavimo į ekstremaliuosius atvejus sistemas: gamtinių dujų rezervus ir priemones, skirtas pašalinti dujų tiekimo sutrikimo padarinius elektros sektoriui ir regioniniam šildymo sektoriui, jeigu iškiltų didelių energetinių sutrikimų. Kiek tik galima, ištekliams užtikrinti bus naudojami rinkos principais grindžiami būdai. Mūsų šalys glaudžiai bendradarbiaus, siekdamos užtikrinti dujų tiekimą apsaugotiems vartotojams.

Ypač svarbu užtikrinti, kad visose Baltijos valstybėse būtų įgyvendintas trečiasis ES energetikos dokumentų rinkinys bei aiškios, skaidrios ir konkurencingos taisyklės dėl trečiųjų šalių prieigos prie dujų sistemos. Įsipareigosime konstruktyviai bendradarbiauti sprendami elektros ir dujų rinkų veikimo klausimus, o Baltijos energijos rinkos jungčių plano (angl. BEMIP) aukšto lygio grupė išliks viena pagrindinių platformų šiems klausimams nagrinėti. Vienodai remiame energijos išteklių, šaltinių ir būdų diversifikavimą, taip pat mūsų energetikos infrastruktūros modernizavimą. Siekiame sukurti regioninę integruotą dujų rinką, tuo tikslu stiprindami naujus išteklius, plėtodami SGD terminalus, jungtis, transporto infrastruktūrą ir saugojimo pajėgumus.

Dėl neseniai įvykusių Europos geopolitinės padėties pokyčių iškilo didelis poreikis skubiai patvirtinti naujas priemones, kuriomis būtų sumažinta mūsų energetinė priklausomybė nuo išorės šaltinių ir padidintas energetinis saugumas ir elektros, ir dujų sektoriuose. Esame pasiryžę nutraukti Baltijos rinkų izoliaciją ir visapusiškai integruoti jas į Europos energijos rinką.

Urve Palo

Estijos Respublikos
ekonomikos reikalų ir
infrastruktūros ministrė

Dana Reizniece-Ozola

Latvijos Respublikos
ekonomikos ministrė

Rokas Masiulis

Lietuvos Respublikos
energetikos ministras